

LBRIS

We know
books

Julie Lardon

LUMI VIITOARE

Rețelele sociale

Ilustrații: Marie-Anne Wachnicki

Traducere: Gina Belabed

NICULESCU kids

Introducere	7
Apariția internetului	9
O invenție majoră	10
„Web 2.0”	20
O comunicare revoluționară	23
Primele rețele sociale	24
Facebook: o poveste de succes	28
Era microbloggingului	32
Supremația imaginii	34
Puterea videoclipurilor	38
Rețelele sociale chineze	40
Mari progrese sau adevărate pericole?	45
Un progres social	46
Viața privată, sub semnul întrebării	52
O provocare pentru democrație	62
Viitorul rețelelor sociale	72
Concluzii	84
Pentru a afla mai multe...	86

LBRIS

We know
books

Introducere

Facebook, TikTok, Instagram sau Weibo: de aproape 20 de ani, „rețelele sociale” sunt omniprezente în viața utilizatorilor de internet din întreaga lume. Potrivit unui studiu efectuat în 2021 de către companiile Hootsuite și We are social, peste 4,5 miliarde de persoane din toată lumea (adică 57,5% din populația mondială) erau active în acel an pe rețelele sociale, pe care le accesau, în medie, timp de 2 ore și 27 de minute pe zi.

Pentru sociologi însă, rețelele sociale au existat dintotdeauna, iar aceasta chiar înainte de apariția internetului. Inițial, prin această sintagmă ei desemnau toate legăturile pe care oamenii le pot avea între ei și cu grupurile pe care le formează (prieteni, familia, colegii, membrii unei asociații...). Expresia „rețea socială” a apărut pentru prima oară în anul 1954, datorită unui an-

tropolog australian, John Arundel Barnes. De atunci, pentru sociologi, ea a devenit un subiect de studiu în sine.

Dezvoltarea internetului schimbă situația mai ales în anii 1990, odată cu crearea de noi „rețele sociale”, care îmbină relațiile sociale cu tehnologia. Aceste noi rețele, uneori numite și „social media”, permit conectarea virtuală între oameni.

Prin intermediul lor, membrii acestor rețele pot face schimb de informații, dar obiectivele variază în funcție de rețeaua socială: unele sunt specializate pentru facilitarea întâlnirilor amicale sau amoroase, altele pentru gestionarea carierei profesionale, altele pentru sporirea vizibilității artistice sau, pur și simplu, pentru împărtășirea, într-o comunitate, a unor opinii, reacții, fotografii sau videoclipuri.

LBRIS

We know
books

LIBRIS

We know
books

APARIȚIA , INTERNETULUI

O invenție majoră

Fiecare nouă modalitate de comunicare a însemnat întotdeauna pentru societate o mică revoluție. În secolul al XIX-lea, de exemplu, apariția telegramei, apoi cea a telefonului au contribuit la schimbarea relațiilor dintre oameni, făcând comunicarea mai rapidă și mai eficientă. Însă, începând cu a doua jumătate a secolului XX, crearea rețelei informatice mondiale de internet și evoluția foarte rapidă a acesteia au bulversat comunicarea la nivelul întregii planete.

Cuvântul *internet* provine din englezescul „internetting”, care înseamnă, literalmente, „(procesul de) a interconecta rețelele”. Acest termen a fost utilizat încă din 1972 de către inginerul Robert Kahn, cel care a lucrat la conceperea sa, în timpul unei demonstrații mondiale de la Washington, la prima Conferință Internațională de Comunicare pe Computer (*ICCC, International Computer Communication Conference*).

ARPANET

Geneza internetului datează de la sfârșitul anilor 1950. La acea vreme, Statele Unite ale Americii și URSS-ul (Uniunea Sovietică, alcătuită din Rusia și țările învecinate) se înfruntau pe plan ideologic: fiecare dintre aceste două puteri, ieșită învingătoare din Cel de-Al Doilea Război Mondial, avea convingerea că sistemul său politic și social era mai bun decât al celeilalte. Această înfruntare, care nu a implicat niciodată o luptă fizică, s-a numit Războiul Rece.

În această perioadă, care a început în 1947, fiecare putere dorea să-și arate superioritatea în domeniul tehnologiei. În octombrie 1957, sovieticii au fost primii care au reușit să trimită în spațiu un satelit, Sputnik 1. Prin urmare, Statele Unite ale Americii se temeau că URSS-ul va folosi această tehnologie pentru a le spiona sau chiar pentru a lansa rachete nucleare pe teritoriul lor. Atunci au hotărât să se echipeze cu instrumente militare puternice ca să poată fi mai bine informate despre intențiile sovieticilor și să riposteze în caz de atac.

Astfel că, în 1958, președintele american Dwight Eisenhower a creat ARPA (Advanced Research Projects Agency – „Agenția pentru

Proiecte de Cercetare Avansată”). Rolul acesteia era de a dezvolta noi tehnologii care ar fi putut fi folosite în scopuri militare. În 1962, această agenție a angajat un informatician, pe Joseph Carl Robnett Licklider, căruia curând i s-a alăturat un alt specialist, Fred Frick.

J.C.R. Licklider și Fred Frick au avut ideea de a conecta la distanță mai multe calculatoare la un singur computer central.

Cei doi specialiști erau convinși că o conectare la distanță a mai multor calculatoare la un singur computer central ar fi fost o soluție foarte utilă. Într-adevăr, potrivit lor, acest sistem avea avantajul de a face schimb de date și de resurse de la distanță, din orice loc, atâ timp cât exista o conexiune la un computer. Ei credeau că această idee putea chiar permite universităților să facă economii, prin limitarea căutărilor multiple pe același subiect în diferite laboratoare din țară.

În 1966, ARPA a oferit 1 milion de dolari celor doi cercetători pentru a dezvolta o rețea informatică. Lor li s-a alăturat și Lawrence Roberts, un inginer specializat în transferul de date între computere. Doi ani mai târziu, în 1968, Lawrence Roberts a publicat planurile rețelei informatice ale ARPA, pe care a numit-o ARPANET. Această rețea era alcătuită din sute de puncte interconectate care reprezentau calculatoarele din sistem.

După o asemenea perioadă de studii teoretice, cercetătorii au obținut, în cele din urmă, finanțare pentru a trece la o etapă de experimentare practică. Aceștia urmăreau să creeze o rețea experimentală prin conectarea a patru puncte din Statele Unite ale Americii: Universitatea din Los Angeles, Universitatea din Santa Barbara, Institutul de Cercetare Stanford și Universitatea din Utah.

Timp de aproximativ un an, inginerii au scris codurile ce au permis configurarea acestei rețele.

La 20 septembrie 1969, ARPANET era, în sfârșit, operațională și a început să fie testată.

O lună mai târziu, pe 29 octombrie 1969, la ora 22:30, informaticienii au încercat să trimită un mesaj de pe calculatorul Universității din Los Angeles către cel aflat la Stanford. Acest mesaj includea un singur cuvânt, „login”, ceea ce în limba engleză înseamnă

„a intra într-un sistem” (*to log in*). Primele două litere, L și O, au ajuns la destinatar fără incidente, însă a apărut și o eroare. În cele din urmă, mesajul întreg a sosit o oră mai târziu.

După mai multe încercări concludente, proiectul a fost dus până la capăt, iar universitățile din Santa Barbara și Utah au devenit și ele „noduri”, legate la rețea. Astfel că, la sfârșitul anului 1969, rețeaua ARPANET avea patru noduri interconectate.